

תקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (קביעת אחוזי נכות רפואית, מינוי ועדות לעררים והוראות שונות), התשמ"ד-

1984 ¹

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 127כז, 127לא, 127לב ו-242 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968 (להלן - החוק), אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

1. הגדרות

סימן א': קביעת אחוז הנכות הרפואית

[תיקונים: התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב]

בתקנות אלה -

"תקנות נפגעי עבודה" - (נמחקה);

"חוק בתי דין מינהליים" - חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992;

"מזכיר" ² - מי שמנהל המוסד, או עובד המוסד שהוא הסמיך לכך, מינה אותו להיות מזכיר של ועדה רפואית לעררים או של ועדה לעררים לפי תקנות אלה. ולענין מזכיר שאינו עובד מוסד שמונה כאמור בסעיף 22 לחוק, בלבד שמתקיימים בו התנאים להלן:

(1) לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לדעת מנהל המוסד לכהן כמזכיר, או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו;

(2) השתתף בתכנית הכשרה שקיים המוסד לביטוח לאומי, וקיבל אישור על כך שסיים את התכנית בהצלחה;

(3) בעל תעודת בגרות ישראלית, או תעודה אחרת שמשרד החינוך אישר כי היא שוות ערך לתעודת בגרות;

(4) לא מצוי בניגוד עניינים כאמור בסעיף 9 לחוק בתי דין מינהליים, בשינויים המחויבים;

(5) התחייב בכתב לעמוד בסעיף 15 לחוק בתי דין מינהליים, בשינויים המחויבים.

"רשימת ליקויים" - הליקויים והפגימות המפורטים במבחנים שבחלקים א' ו-ד' של התוספת לתקנות נפגעי עבודה, למעט הליקויים והפגימות בסעיפים שפורטו בתוספת לתקנות אלה;

"תובע" - מבוטח התובע גימלה או המקבל גימלה לפי פרק ו' 2 לחוק;

"תקנות נפגעי עבודה" - תקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956.

פרק ב': אחוז נכות רפואית

סימן א': קביעת אחוז הנכות הרפואית

2. אחוז הנכות הרפואית

אחוז הנכות הרפואית של תובע ייקבע בהתאם לאחוז הנקוב לצד כל אחד מהליקויים והפגימות (להלן - הליקויים) אשר ברשימת הליקויים, ובהתחשב באמור בסעיפים 2 ו-4 שבחלק ג' של התוספת לתקנות נפגעי עבודה.

3. קביעת אחוזי נכות מצטברים

- (א) אחוז הנכות הרפואית של תובע אשר לו מספר ליקויים המפורטים ברשימת הליקויים, ייקבע בהתאם לגבוה מבין האחוזים שנקבעו לו בהתאם לתקנה 2 (להלן - האחוז הראשון), בתוספת אחוזים כמפורט להלן:
- (1) האחוז השני שנקבע לו כפול ביתרת האחוזים המתקבלת לאחר הפחתת האחוז הראשון מ-100%;
- (2) האחוז השלישי שנקבע לו כפול ביתרת האחוזים המתקבלת לאחר הפחתת האחוז הראשון והתוספת שחושבה לפי פסקה (1) מ-100%, וכן הלאה.
- (ב) נקבע אחוז נכות רפואית מצטברת המבוטא בשבר אחרי השלם - יעוגל השבר לשלם כלפי מעלה.

4. קביעת אחוז נכות בשל ליקוי שאינו ברשימת הליקויים

(תיקון התשס"ו)

היה לתובע ליקוי שלא פורט ברשימת הליקויים, רשאי רופא מוסמך לקבוע את אחוז הנכות הרפואית בהתחשב במבחנים שנקבעו ברשימת הליקויים; הוראה זו לא תחול אם לדעת הרופא המוסמך דומה הליקוי שיש לתובע גם לליקוי המפורט בתוספת.

5. תחילת הנכות הרפואית

- (א) בנכות רפואית שנוצרה תוך 36 החדשים שקדמו ליום הגשת התביעה למוסד, יקבע הרופא המוסמך את התאריך שבו נוצרה הנכות האמורה.
- (ב) בנכות רפואית שנוצרה לפני תקופת 36 החדשים שקדמו ליום הגשת התביעה למוסד, יקבע הרופא המוסמך כי תחילת הנכות היא לפני תקופת 36 החדשים האמורה.
- (ג) חל האמור בתקנה 3 לענין מספר ליקויים המזכים באחוזי נכות, וקבע הרופא המוסמך אחוזי נכות רפואית מצטברים, יקבע הרופא המוסמך גם את תחילת אחוזי הנכות המצטברים בשיעור של 40% או יותר, בהתאם לאמור בתקנות משנה (א) ו-(ב).

6. נכות רפואית זמנית

רופא מוסמך רשאי לקבוע אחוז נכות רפואית לתקופה מוגבלת, כל עוד מצבו הרפואי של התובע אינו יציב; תקפה של כל קביעה זמנית כאמור יהיה לתקופה שאינה עולה על שנתיים מיום הקביעה.

7. חוות דעת מיועץ

לצורך קביעת אחוז הנכות הרפואית, רשאי רופא מוסמך לבקש מיועץ שיגיש לו חוות דעת על סמך מסמכים רפואיים ותוצאות בדיקות אחרות שהובאו בפניו.

8. בדיקות נוספות

רופא מוסמך רשאי לדרוש מהתובע להיבדק גם בידי יועץ רפואי או בידי מומחה אחר ולעבור בבדיקות נוספות אחרות הדרושות, לדעתו, לקביעת אחוזי הנכות הרפואית.

9. החלטת הרופא המוסמך

סימן ב': הליכים הקשורים בקביעת אחוז נכות רפואית

החלטת רופא מוסמך בדבר אחוז נכות רפואית תהיה בכתב ויצורפו אליה הממצאים והנימוקים.

סימן ב': הליכים הקשורים בקביעת אחוז נכות רפואית

10. מועד ומקום לבדיקת התובע

(א) המוסד יזמן את התובע לבדיקת הרופא המוסמך או לבדיקה לפי תקנה 8; בהזמנה יצוינו המועד והמקום של הבדיקה.
(ב) ההזמנה תישלח 14 ימים לפחות לפני המועד שנקבע לבדיקה, אלא אם כן הסכים התובע להתייצב לבדיקה אף ללא הזמנה כאמור או תוך זמן קצר מזה.

11. בדיקה במקום הימצא התובע

החליט רופא מוסמך כי נבצר מהתובע, בשל מצב בריאותו, להתייצב לבדיקה, יבדוק את התובע במקום הימצאו ובמועד שיקבע.

12. קביעת נכות רפואית על סמך מסמכים

רופא מוסמך רשאי לקבוע את אחוזי הנכות הרפואית על סמך מסמכים רפואיים בלבד, מבלי לבדוק את התובע, בכל אחד מאלה:

- (1) התובע הסכים לכך מראש;
- (2) הרופא המוסמך קבע כי אחוז הנכות הרפואית של התובע הוא בשיעור של 90% לפחות;
- (3) הרופא המוסמך קבע כי אחוז הנכות הרפואית של התובע הוא בשיעור של 40% לפחות, לאחר שיועץ רפואי או מומחה אחר כאמור בתקנה 8 בדק במקומו את התובע והגיש לרופא המוסמך דין וחשבון על תוצאות הבדיקה.

13. אי-התייצבות לבדיקה

(א) לא התייצב התובע לבדיקת הרופא המוסמך במועד או במקום הנקובים בהזמנה לפי תקנה 10, או לא התייצב לבדיקה אחרת הנדרשת לצורך קביעת אחוז נכותו הרפואית בהתאם לתקנה 8, מבלי שהודיע על כך למוסד בכתב לפני המועד האמור או מבלי שנתן סיבה מתקבלת על דעת המוסד לאי-התייצבותו, ייבדק במועד אחר רק לאחר ששילם למוסד, לפי דרישתו, את ההוצאות שנגרמו למוסד עקב אי-התייצבותו, כפי שקבע המוסד.
(ב) לא שילם התובע את סכום ההוצאות שנדרש ממנו, או שלא התייצב פעם נוספת לבדיקה, כאמור בתקנת משנה (א), מבלי שהודיע על כך למוסד בכתב לפני המועד האמור או מבלי שנתן סיבה מתקבלת על דעת המוסד, יקבע הרופא המוסמך כי לא ניתן לקבוע לתובע את אחוזי נכותו הרפואית, ויחולו הוראות סעיף [127כד לחוק](#).

14. החזר הוצאות לינה וכלכלה

המוסד יחזיר לתובע, לפי דרישתו, הוצאות לינה וכלכלה בשיעורים המשתלמים לעובד המדינה בדרגה י"א של הדירוג האחיד, על פי הכללים שנקבעו בתקנון שירות המדינה, אם הוצאות אלה נגרמו לו במישרין עקב התייצבותו לבדיקת הרופא המוסמך או לכל בדיקה אחרת הנדרשת לפי תקנת אלה.

15. כיסוי הוצאות נסיעה

הוכח למוסד כי לשם התייצבות בפני רופא מוסמך או יועץ או לשם עריכת בדיקות אחרות לפי תקנות אלה צריך היה התובע לנסוע ולא יכול היה, בשל מצב בריאותו ומקום מגוריו, להשתמש באמצעי תחבורה ציבוריים, ישלם המוסד לתובע, לכיסוי הוצאות הנסיעה, סכום השווה להוצאות נסיעה כאמור לפי התעריף המקובל לגבי אמצעי התחבורה הזול ביותר והמתאים בנסיבות אלה.

16. נוכחות זרים בשעת הבדיקה

סימן ג': הוראות כלליות לענין רופא מוסמך

רופא מוסמך או רופא אחר הבודק את התובע בהתאם לתקנה 8 יבדקו את התובע ביחידות, אך הם רשאים להתיר לזולת

להיות נוכח בשעת הבדיקה, אם הסכים לכך התובע.

סימן ג': הוראות כלליות לענין רופא מוסמך

17. סודיות

המסמכים הרפואיים אשר בידי המוסד או הרופא המוסמך הם סודיים, אך מותר להביאם לידיעת אדם אשר נזקקים לשירותו לצורך קביעת אחוז הנכות.

18. מסירת מידע

בהתאם לבקשת התובע, יימסר לו העתק מהחלטת הרופא המוסמך וכן העתק מהממצאים והנימוקים, אלא אם כן החליט הרופא שאין להביא את הממצאים והנימוקים לידיעת התובע עצמו, אלא לידיעת בא כוחו של התובע או לידיעת אדם אחר המייצג, לדעת המוסד, את התובע.

פרק ג': ועדה רפואית לעררים

19. הרכב ועדה רפואית לעררים

(א) ועדה רפואית לעררים תורכב משנים או משלושה רופאים, בהתאם להחלטת רופא מוסמך, אותם בחר מבין הרופאים אשר שמותיהם כלולים ברשימת חברי ועדות רפואיות לעררים שקבע שר העבודה והרווחה ושפורסמה ברשומות.
(ב) בועדה המורכבת משני רופאים, תינתן החלטת הועדה פה אחד; נחלקו הדעות בועדה, ימונה באותה דרך רופא שלישי, או שתורכב ועדה רפואית לעררים חדשה של שלושה רופאים.
(ג) בועדה המורכבת משלושה רופאים, תינתן החלטת הועדה ברוב דעות; לא התקבלה החלטה ברוב דעות, תמונה ועדה חדשה של שלושה רופאים.
(ד) רופא מוסמך לא ירכיב ועדה רפואית לעררים הדנה בערר על החלטה שהוא נתן ולא יהיה חבר בה.
(ה) בתקנה זו, "רופא מוסמך" - כמשמעותו בסעיף 127(ב) לחוק, שהמוסד הסמיכו גם לענין תקנה זו.

20. מועד להגשת ערר

(א) תובע רשאי לערור על החלטת רופא מוסמך שקבע לו אחוז נכות רפואית שאינו מזכה בגימלה לפי פרק ו' לחוק, תוך 30 ימים מהתאריך שבו נמסרה לו הודעה על החלטה.
(ב) לא הוגש ערר במועד הנקוב בתקנת משנה (א), רשאי התובע, בהסכמת המוסד, לערור תוך 30 ימים מהיום האחרון להגשת הערר כאמור.

21. אופן הגשת הערר

הערר יוגש בכתב באמצעות המוסד, ויצוינו בו נימוקי הערר.

22. ייצוג העורר בפני ועדה רפואית לעררים

העורר רשאי להיות מיוצג בפני הועדה הרפואית לעררים על ידי הרופא שטיפל בו או רופא מומחה.

23.

הודעה לתובע

3

[תיקונים: התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב]

המזכיר יודיע לעורר בכתב על החלטת הועדה הרפואית לעררים, ולפי בקשתו ימציא לו גם העתק מהחלטת הועדה וכן

העתק מהממצאים והנימוקים, אלא אם כן החליטה הועדה שאין להביא את הממצאים והנימוקים לידיעת העורר עצמו, אלא לידיעת בא כוחו של העורר או אדם אחר המייצג, לדעת המוסד, את העורר.

24. החלת תקנות 4

סימן א': קביעת דרגת אי-כושר להשתכר לתקופה מוגבלת

[תיקונים: התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב]

(א) תקנות 9, 10, 11, 14, 15 ו-16 יחולו על ערר בפני ועדה רפואית לעררים, בשינויים המחויבים.

(ב) ⁵ תקנה 10, תחול גם על ערר לפני ועדה רפואית לעררים, בשינויים המחויבים, ולעניין זה יקראו אותה כך שבמקום "המוסד" יבוא "המזכיר".

פרק ד': קביעת דרגת אי-כושר להשתכר וועדה לעררים

סימן א': קביעת דרגת אי-כושר להשתכר לתקופה מוגבלת

25. נסיבות לקביעה לתקופה מוגבלת

סימן ב': ועדה לעררים

בנוסף לנסיבות האמורות בסעיף 127לב לחוק, רשאי פקיד תביעות לקבוע לתובע דרגת אי-כושר להשתכר לתקופה מוגבלת, כל עוד דרושות בדיקות לצורך החלטה בדבר שיקומו המקצועי של התובע.

סימן ב': ועדה לעררים

26. הרכב ועדה לעררים 6

[תיקונים: התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב]

(א) ועדה לעררים תורכב משניים או משלושה מומחים במקצועות השונים בהתאם להחלטת המזכיר, אותם יבחר מרשימה של מומחים במקצועות התעסוקה, השיקום והרפואה שקבע שר העבודה והרווחה ושפורסמה ברשומות.

(ב) בועדה המורכבת משני מומחים, תינתן החלטת הועדה פה אחד; נחלקו הדעות בועדה, ימונה באותה דרך מומחה

שלישי שמקצועו אינו כשל שני המומחים האחרים, או שתמונה ועדה חדשה של שלושה מומחים.

(ג) בועדה המורכבת משלושה מומחים תינתן החלטת הועדה ברוב דעות;

לא התקבלה החלטה ברוב דעות, תמונה ועדה חדשה של שלושה מומחים.

27. מועד להגשת ערר

(א) תובע רשאי לערר על החלטת פקיד תביעות בענין אי-כושרו להשתכר, למעט קביעתו בענין השתכרותו בפועל, תוך 30 ימים מהתאריך שבו נמסרה לו החלטת פקיד התביעות.

(ב) לא הוגש ערר במועד הנקוב בתקנת משנה (א), רשאי התובע, בהסכמת המוסד, לערר תוך 30 ימים מהיום האחרון להגשת הערר כאמור.

28. אופן הגשת הערר

הערר יוגש בכתב באמצעות המוסד, ויצוינו בו נימוקי הערר.

[תיקונים: התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב]

(א) תקנות 9, 10, 11, 14, 15 ו-16 יחולו על ערר בפני ועדה לעררים, בשינויים המחוייבים.

(ב) ⁸תקנה 10, תחול גם על ערר לפני ועדה לעררים, בשינויים המחוייבים, ולעניין זה יקראו אותה כך שבמקום "המוסד" יבוא "המזכיר".

[תיקונים: התשנ"ט, התשס"ח, התשע"ו, התשע"ו (מס' 3)]

תוספת

(תקנה 1)

2 (1) (א) (12), (א) (14), (א) (15) 2.

5 (2) (ב) 6.

7 (3) (ב), 7 (2) (ג), 7 (4) (ג), 7 (4) (ג).

8 (4) (ב) 1.

9 (5) (3) (ב), 9 (3) (ד) (ii), 9 (4) (א) (ii).

11 (6) (ב), 11 (3) (א).

12 (7) (2) (ג), 12 (3) (ii), 12 (3) (i) (ii).

13 (8) (1) (ב), 13 (2) (א).

14 (9) (1) (ב), 14 (3) (א).

15 (10) (7) (ב).

16 (11) (6) (ב), 16 (7) (ב).

17 (12) (ב).

18 (13) (1) (ב).

20 (14) (ו).

22 (15) (3) (א), 22 (4) (א), 22 (5) (א), 22 (6) (ב), 22 (9) (א), 22 (10) (ב), 22 (11) (ב).

23 (16) (3) (א).

24 (17) (3), 24 (4) (ג), 24 (5) (א), 24 (7) (א), 24 (7) (ב), 24 (8) (ב).

25 (18) (2) (א), 25 (2) (ב), 25 (3) (ii), 25 (3) (ii), 25 (4) (א), 25 (4) (ב).

26 (19) (ד).

27 (20) (ב).

29 (21) (5) (א).

36 (22) (2) (א), 36 (2) (ב), 36 (2) (ג).

37 (23) (8) (א).

38 (23) (א) (1) (ב) (4).

39 (24) (3), 39 (4) (א).

41 (25) (1) (ד).

47 (26) (5) (ב).

48 (27) (2) (ii).

- 50 (28) (1)ב(50(ii), 50(1ג(ii), 50(4ד(ii), 50(2), ii), ב, 50(6).
- 52 (29) (1) - 52(2): כאשר אחוז הנכות מכל סעיף בנפרד או מצירוף שני הסעיפים אינו עולה על 25% אלא אם חדות הראיה באחת העיניים היא 360.
- 54 (30) .
- 55 (31) א.1.
- 58 (32) א.
- 60 (33) .
- 63 (34) .
- 64 (35) .
- 66 (36) (2) ו-(3).
- 67 (37) .
- 68 (38) (א), (ב) ו-(ג).
- 69 (39) (3)ב.
- 70 (40) (1)א, (2)א, (3)א.
- 72 (41) (1): כאשר הירידה בשמיעה באחת האזנים לא עולה על 40 דציבל, 72(2)ג(3)א(i).
- 73 (42) (1)א(1)ii, 73ב.
- 74 (43) (1)ד-ח.
- 75 (44) (1)ב.
- 78 (45) (1).
- 80 (46) (2).

א' בניסן התשמ"ד (3 באפריל 1984)

אהרון אוזן

שר העבודה והרווחה

[1] ק"ת 4622, התשמ"ד (29.4.1984), עמ' 1377.

תיקונים: ק"ת 5994, התשנ"ט (5.8.1999), עמ' 1116;

ק"ת 6506, התשס"ו (8.8.2006), עמ' 1054;

ק"ת 6675, התשס"ח (28.5.2008), עמ' 915;

ק"ת 7584, התשע"ו (22.12.2015), עמ' 304;

ק"ת 7642, התשע"ו (6.4.2016), עמ' 974 [התשע"ו (מס' 2)];

ק"ת 7678, התשע"ו (29.6.2016), עמ' 1461 [התשע"ו (מס' 3)];

ק"ת 8580, התש"ף (1.6.2020), עמ' 1477;

ק"ת 10163, התשפ"ב (18.5.2022), עמ' 2910;

ק"ת 11167, התשפ"ד (21.2.2024), עמ' 1780.

[2] ההגדרה "מזכיר" חלה לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום 12 שנים

מהתאריך האמור [תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד].

[3.] בתקנה 23, המילה "המזכיר" חלה לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום 12 שנים מהתאריך האמור. על מי שאינו מנוי בהגדרה זו, במקום "המזכיר" בא "המוסד" (תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד).

[4.] בתקנה 24(א), המספר "10" אינו חל לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום 12 שנים מהתאריך האמור (תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד).

[5.] תקנה 24(ב) חלה לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום 12 שנים מהתאריך האמור (תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד).

[6.] בתקנה 26(א), המילה "המזכיר" חלה לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום 12 שנים מהתאריך האמור. על מי שאינו מנוי בהגדרה זו, במקום "המזכיר" בא "מנהל ענף נכות במוסד או מי שהוא הסמיק לכך" (תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד).

[7.] בתקנה 29(א), המספר "10" אינו חל לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום 12 שנים מהתאריך האמור (תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד).

[8.] תקנה 29(ב) חלה לגבי מי שעניינו נדון בוועדה רפואית לעררים או בוועדה לעררים מיום 1.5.16 ועד תום שמונה שנים מהתאריך האמור (תיקון התשע"ו (מס' 2), התש"ף, התשפ"ב, התשפ"ד).

//